

Суспільно-географічні дослідження

Буткалюк Е.Е.

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова

ОСОБЕННОСТИ РАССЕЛЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ И ФОРМИРОВАНИЕ РЫНКА ТРУДА ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

Установлена зависимость формирования рынка труда в регионе от особенностей расселения населения и степени урбанизированности территории.

Ключевые слова: регион, рынок труда, региональный рынок труда, занятость населения, расселение населения

Butkaliyk K.

National Pedagogical Dragomanov University

THE FEATURES OF POPULATION SETTLEMENT AND LABOR MARKET FORMATION OF VINNYTSIA REGION

Discovered the dependence of the formation of the labor market in the region from the features of the population distribution and degree of territory urbanization.

Keywords: region, the labour market, regional labour market, employment, resettlement of the population

УДК 911.3

Гринюк Т.А., Борканин Л.П.

Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова

СУЧАСНИЙ ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК М. ВАСИЛЬКІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ КИЇВЩИНИ

В статті здійснено спробу дослідити передумови та сучасний функціональний розвиток малого міста у територіальному поділі праці регіону Київщини. Зосереджено увагу на містоформуючих та містообслуговуючих функціях господарства, визначено слабкі місця в економіці міста та зазначено пріоритети у подальшому розвитку м. Васильків.

Ключові слова: місто, мале місто, підприємство, регіон, інвестиції, господарські функції міста, соціально-економічні проблеми міста.

Постановка проблеми. Історія людства – це історія розвитку міста. Особливе значення має вивчення проблеми міста в перехідний період, в умовах суспільства, що трансформується. Дослідження міста відіграє важливу роль у

Суспільно-географічні дослідження

формуванні і зміцненні міської свідомості населення, підвищенні активності її прояву, розширенні сфери застосування зусиль самих жителів по удосконаленню їх міського оточення. Потреби містян щодо поліпшення функціонування міста, його обслуговування, транспортного забезпечення надходять до міських органів управління, сприяють осмисленню об'єктивних закономірностей і протиріч розвитку міста як цілісного організму. Відкривається реальний шлях до широкого узагальнення соціальних процесів і явищ, що спостерігається в місті, до вироблення більш гнучких підходів і практичних дій для поліпшення функціонування міського організму. Безпосередня участь міських жителів у формуванні свого життєвого середовища покликана сприяти задоволенню різноманітних життєвих потреб людей – працевлаштуванню за місцем проживання, поліпшенню демографічної ситуації, отримання системи послуг, самовираженню, творчості, соціалізації, прищепленню навичок спілкування, оволодінню правами та обов'язками міських жителів. Останнє десятиліття суттєво змінило і зовнішній вигляд населених пунктів, і внутрішні процеси в такому складному соціальному організмі як місто.

Місто – просторове суспільне утворення, яке є осередком масового розселення людей і зосередження їх суспільно корисної діяльності в будь-яких формах; висококонцентрований і всебічно інтегрований населений пункт, що динамічно розвивається, характеризується значним рівнем перетворюваності природного середовища та визначається пріоритетним формуванням і використанням ринкових механізмів господарювання. Основою формування економіко-географічного комплексу міста визначена система зовнішніх і внутрішніх (комплексоутворюючих) зв'язків. Зовнішні зв'язки відповідають за виникнення і розвиток міста, за рівень використання його економіко-географічного положення, зовнішніх умов і факторів, визначають його функціональну структуру, місце в територіальному поділі праці. Внутрішньо міські зв'язки поділені на внутрішньокomпонентні і міжкомпонентні [1].

До основних принципів економіко-географічного аспекту функціонування міста віднесені: 1) територіальна організація поєднання його компонентів і зв'язків між ними; 2) комплексно-пропорційний розвиток міста; 3) ефективне територіальне управління його складним організмом на всіх рівнях функціонування. Функціонально-компонентна структура розглядається як сукупність його компонентів (галузей, видів діяльності, або підкомплексів), що характеризують їх роль у процесах географічного поділу праці та комплексоутворення. Функціонально-територіальна структура міста

Суспільно-географічні дослідження

характеризує співвідношення і взаємне розміщення різних форм територіального зосередження окремих його функцій що репрезентуються у видах діяльності, галузях, тощо.

Сучасний Васильків займає чільне місце серед промислових, освітянських та культурних центрів Київщини. Це місто обласного підпорядкування у Київській області, районний центр, розташоване за 20 км на південь від Києва на річці Стугна. Васильків є центром Васильківського району. За останні роки в місті спостерігається тенденція до збільшення чисельності населення, збільшується природний приріст населення та міграційний приріст. За інформацією органів статистики, кількість наявного населення в м. Василькові станом на 2014 рік становить 37161 особа, що на 308 осіб більше, ніж у відповідний період 2013 року. Збільшення населення спостерігається також за рахунок міграційного руху. Економіко-географічне положення міста з сучасних позицій можна розглядати як специфічне, вигідне та навіть стратегічне. Дається взнаки майже центрове розташування в межах області, близькість до столиці, як в економічному відношенні (вантажопотоки) так і з позиції зручності забезпечення пасажиропотоку та маятникової міграції робочої сили. В місті працюють підприємства харчової, легкої, хімічної, машинобудівної та інших галузей промисловості; розвивається мале підприємництво, функціонують підприємства транспорту, зв'язку. Слід зазначити, що історичні передумови та якість економіко-географічного положення належать до ключових чинників функціонального розвитку міста. Еколого-географічне положення міста Васильків є в цілому задовільним. Проте, в регіоні зосереджена велика кількість промислових підприємств, об'єктів комунального господарства, магістралі загальнодержавного значення. Діяльність цього комплексу призводить до інтенсивного забруднення довкілля та вимагає комплексу заходів.

Стратегічні завдання сучасного етапу розвитку, спрямовані на модернізацію системи державного управління та реформування адміністративно-територіального устрою, передбачають пошук новітніх інноваційних моделей управління економічними, соціальними та політичними процесами, які відбуваються у містах, в т.ч. малих, адже їх стабільний поступ стає запорукою збалансованої і прогнозованої розбудови регіону та держави в цілому.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Дослідження онтології міст проводили такі відомі філософи стародавнього світу і Відродження як

Суспільно-географічні дослідження

Платон, Аристотель, Т.Мор, Т. Кампанела та ін. В Новий час ці питання стали об'єктом вивчення Джона У. Дреппера, Макса Вебера, Освальда Шпенглера, Алвіна Тоффлера. До проблем онтології міст звертались у своїх працях відомі географи: Ф. Ратцель, В.П. Семенов-Тян-Шанський, Дейвіс Харвей, Альфред Геттнер, Х. Вагнер, Фрю Ріхтгофен, Ж. Шабо та ін. [1].

Ринкові відносини в процесі дослідження надають місту динамічного розвитку, визначають його центричне положення по відношенню до різних суб'єктів економічної діяльності позаміської території, сприяють зростанню базових якісних характеристик господарства. Тлумачення міста, як центру ринкових відносин, підтримували В. Кристаллер, Ф. Ріхтгофен, Х. Вагнер, Шабо та ін. В Європі статус міста тривалий час надавали окремим населеним пунктам разом із ринковими привілеями за Магдебурзьким правом.

Серед українських науковців, які плідно вивчали міста потрібно виділити Л.М.Корецького, А.В.Степаненка, П.С.Коваленка, І.О.Фоміна. Концептуальні засади дослідження малих міських поселень у контексті державної регіональної політики висвітлюються у працях таких вчених, як П. Саблук, Б. Пасхавер, О. Павлов, О.Бородіна, В. Борщевський, М. Барановський, В. Ткачук, Н. Кудла, В. Жук та інші. Серед праць зарубіжних дослідників слід виділити F. Perroux, J. Mtnod і Ph. De Castelbajac, в яких малі й середні міста розглядаються у зв'язку з впровадженням схем планування територій, зокрема в розвинених країнах Європи. З позицій вирішення соціально-економічних проблем міст, подолання асиметрії регіонального розвитку займалися А. Доценко, В. Яворська, І. Мельник, С. Петрук, Т. Заставецький, А. Мозговий та інші.

Метою дослідження є аналіз сучасних передумов функціонального розвитку малих міст Київщини у територіальному поділі праці регіону та з урахуванням зв'язків зі столицею (на прикладі міста Васильків).

Виклад основного матеріалу. Як відомо каркас, функціонально-галузевої структури господарства міста формують, містоутворюючі та містообслуговуючі функції. Містоутворюючі функції характеризуються фактором транспортних сполучень для населеного пункту, являючи собою факт успішності економічних обмінів трудовими ресурсами, сировиною та матеріалами, продукцією, капіталом тощо. Промислові підприємства міста Васильків здійснюють виробництво різноманітної продукції легкої, харчової, хімічної, металопереробної, галузей а саме: шкіри, хліба та хлібобулочних виробів, борошна, круп, висівки; електро побутових приладів, деталей та приладів до двигунів, будівельних та металевих виробів, деревини та столярних

Суспільно-географічні дослідження

виробів, труб та профілів з пластмаси, мила та миючих засобів, тари з пластмаси, машин та устаткування, продукції холодного штампування та гнуття, будівельних матеріалів, систем кондиціонування, еврорубероїду, майолікових виробів, формування і обробка скла; також зброї, військової техніки тощо.

Сучасне оновне коло промислових підприємств м. Василькова налічує 22 підприємства, що у 2014 році поповнилось рядом нових: ТОВ «ЗАВОД Орел-1» - виробництво неметалевих мінеральних виробів, будівельних матеріалів; ТОВ «Елтех» - виробництво електронно-побутових приладів, надання зварювальних торканих та фрезерних робіт; ТОВ «Українські екологічні технології плюс» - виробництво деззасобів; «КП «Метсервіс» - виробництво будівельних металевих конструкцій; ТОВ «Т.А.Т Груп» - виробництво виробів з паперу та картону; ТОВ «Офсет ЛТД» - виробництво паперових канцелярських виробів. У зв'язку з скрутним становищем в державі та інфляційними процесами у фінансовій сфері, вкрай складно констатувати результат розвитку промислових підприємств в останні роки та у 2014 році однозначно [7]. Знецінення національної валюти та різке підвищення цін на енергоносії вкрай негативно вплинули на ціни матеріалів і сировини, що є довізними. Все це негативно впливає на ціноутворення кінцевого продукту, показники соціально-економічного розвитку.

В місті продовжується робота, спрямована на формування ефективної виробничої та експертної політики, зокрема щодо розширення ринків збуту продукції, розвитку договірно – правової бази з підприємствами інших країн світу. На експорт підприємствами основного кола реалізовано продукції на загальну суму понад 84,2 млн. грн., що в 2,6 разів більше ніж за відповідний період минулого року. Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), привнесених в господарство м. Васильків за 2014 рік склав 2076, 0 тис. дол. США (0,1% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Київську область). Обсяг експорту товарів підприємств м. Васильків за 2014 р. становив 5714,7 тис. дол. США (0,4% від загального обсягу експорту товарів області), імпорту – 15324,9 тис. дол. (0,5% від загального обсягу імпорту товарів області). Порівняно з 2013 р. експорт зменшився на 14,2% імпорт – у 2,4 раза. Від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 9610,2 тис. дол. Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав лише 0,37. В той же час, надходження від промислових підприємств до місцевого бюджету за 2014 рік становлять 23743,5 тис. грн, щодо періоду минулого року становить 219,7%.

Суспільно-географічні дослідження

Найбільшими наповнювачами місцевого бюджету є КП «ККП м. Васильків» (питома вага надходжень – 29,9%), КП «Васильківтепломережа (22,0%), ПАТ «Васильків хлібопродукт» (14,4%), ТОВ «Слава» (5,4%). Загальна сума мобілізованих до місцевого бюджету коштів за звітній період становить 103,3% до показників за відповідний період минулого року. Серед підприємств, що формують основне коло ефективно функціонуючих виробників слід зазначити в першу чергу: ТОВ «Київ-Профіль», що збільшило обсяг виробництва та реалізації у 2014 році на 20 %, в 4 рази зріз у порівнянні з 2013 роком обсяг експорту продукції. У ТОВ «Аква Косметикс Груп» 2014 рік характеризувався розширенням кола споживачів та клієнтури, впровадженням удосконалень, ростом та розширенням асортименту продукції, новітнім маркетингом, зокрема, впровадженням акційної групи товарів відповідно до попиту на ринку. Показники обсягу реалізованої продукції в 2014 році становлять 114,1% в порівнянні до 2013 року, планується збільшення експорту продукції на 31,5%. На 2015 рік заплановано випуск нової, доступної для споживача продукції косметологічної промисловості зокрема: засоби для миття посуду ТМ «Чистий дім»; засоби особистого догляду, зокрема ТМ «Dr Herbal». В планах ТОВ «Аква Косметикс Груп» на 2015 рік – реалізувати продукції на 9,3% більше ніж у 2014 році, виробити продукції на експорт на 21 % більше ніж у минулому році. У ТОВ «Елтех» у 2013-2014 роках було введено в дію лінію порошкового фарбування, установку механічної очистки труб, установку ТЕН, лінію формування та зварювання корпусу електрокотлів. В той же час, відбулось зниження обсягів виробництва на 4 % [6]. Це трапилось передусім через зменшення кількості споживачів продукції та зниження їх купівельної спроможності. Продукція підприємства відноситься до альтернативних видів опалення, через це можна сподіватись на зростання обсягів виробництва протягом 2015 року. На даний час на підприємстві здійснюється оновлення, зокрема: розробка гідротермальної обробки вуглецевих та мідних труб; ведення нового блоку управління електротомом; освоєння блоку ТЕН для бойлерів. Серед проблем підприємства залишається актуальним: переорієнтація на європейські ринки та стандарти, що потребує часу та розробки механізму узгодження і сертифікації української промислової продукції для європейських ринків; необхідність зменшення податкового тиску та спрощення ведення бізнесу. Шляхом введення в експлуатацію установок власного виробництва підприємство сприяє підвищенню якості та продуктивності продукції.

Суспільно-географічні дослідження

Головним пріоритетом при цьому є переоснащення підприємства під сучасні конкурентні потреби.

Серед успішних залишається ТОВ «Васильків млин», що в 2014 році збільшило обсяги реалізованої продукції (борошно, висівка, макарони), показник на кінець 2014 року є на 7,7% більше ніж фактичні показники за 2013 рік. Проте, проблемними питаннями залишаються обмеження рівня рентабельності виробництва, зменшення реалізації висівки, комбікормів та кормових відходів через зменшення реалізації висівки, комбікормів та кормових відходів через зменшення поголів'я худоби в населення наближених сіл. Прогнозований приріст реалізації продукції на 2015 рік складає 2,5% [6].

Важливим залишається ТОВ «Орел», що здійснює виробництво неметалевих мінеральних виробів, будівельних матеріалів, відстежує новітні технології у цій галузі та займається моніторингом відповідного попиту на ринку збуту. Виробництво проводиться з дотриманням усіх норм в галузі екології та природоохоронній діяльності. Підприємство займається шефською та спонсорською допомогою. Така допомога надається будівельними, в основному покрівельними матеріалами різним установам, зокрема, органам охорони правопорядку, церквам та, військовим частинам. На даний час має місце оптимістичний прогноз у прирості показників виробництва до 5 %.

ЗАТ «Васильків хлібопродукт» - виробляє борошно пшеничне, висівки та відходи від перероблення зернових, крупи з пшениці. Показники реалізації продукції в 2014 році становить 124% до показника минулого року. В 2015 році підприємством відкрито 2 нові цехи по виробництву комбікормів та житнього борошна, що значно розширить можливості виробництва та позитивно вплине на обсяги.

ПП «Васильківська майоліка» - підприємство з виробництва художніх керамічних виробів. Основу асортименту становить колекція посуду й декоративних виробів, виконана в традиційному українському стилі. Завод випускає вироби 60 – ти найменувань: вази, кашпо, кераміку, посуд, речі господарського призначення (макітри, глечики, кухлі, миски, тарілки та ін.). Як національний посуд продукція реалізується в художніх салонах, магазинах, як сувенірна продукція успішно поширюється через оптових продавців в Польщі, Канаді, Германії, Великобританії та інших країнах [3].

ПП «Віол» - здійснює виробництво наступної продукції: ПЕТ – форми поліетиленової пляшки ємністю від 0,250 до 5 літрів різної конфігурації,

Суспільно-географічні дослідження

кольору і призначення, пластикова тара. Підприємство планує випускати нові види продукції, які використовуються для виготовлення пластикових вікон.

ТОВ «Арсенал» - здійснює виробництво та оптову торгівлю будівельними матеріалами (профілі для гіпсокартону, армуючі профілі для металопластикових вікон, покрівельні, будівельні вироби). Обсяг реалізованої продукції в 2014 році склав 460 000,0 тис. грн. Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), внесених в м. Васильків з початку інвестування, на кінець 2014 р. склав 2 076,1 тис. дол. США (0,1 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Київську область), що на 21,9% менше обсягу прямих інвестицій на початок 2014 р. та в розрахунку на одну особу склав 57 дол. США. За даними головного управління статистики у Київській області обсяг капітальних інвестицій міста Васильків за 2014 рік становить 29644 тис. грн., що до відповідного періоду минулого року це становить 106,0%. Питома вага капітальних інвестицій за видами активів складає до загального обсягу: Інвестиції в матеріальні активи – 99,6%, нематеріальні – 0,4% [7]. Інвестиції в нематеріальні активи це, переважно, програмне забезпечення та бази даних, права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо.

За даними Васильківської ОДПІ на території міста здійснюють діяльність 2 підприємства з іноземним капіталом: ТОВ «Акведук» (роздрібна торгівля залізними виробами, фарбами на склом, країна іноземного засновника - Фінляндія) та ТОВ «Арсенал» (виробництво металочерепиці, оптова торгівля, країна іноземного засновника - Кіпр). За останній рік розроблено інвестиційний паспорт міста Василькова, де зазначено перелік інвестиційних проектів, які потребують залучення інвестицій, в т.ч. з державного бюджету.

Містообслуговуюча функція полягає у забезпеченні необхідною інфраструктурою, господарського комплексу та певному «розвантаженню» міста. Об'єкти промисловості, що виготовляють продукцію для реалізації, мережа торгівлі, медичного обслуговування, розраховані на місцеве населення, комунальне господарство, заклади побутового обслуговування можуть розташовуватися у ближньому поясі приміської зони. В той же час, внутрішні функції носять вторинний характер, вони виступають додатковим фактором росту міста, зокрема, справляють значний вплив на його забудову та благоустрій. Містообслуговуючі функції разом з містоформуєчими (які переважно виконує «ядро») визначають рівень економічної ролі агломерації у

Суспільно-географічні дослідження

регіоні чи країні, що свідчить про їх важливість. Позитивність тенденції розвитку економіки міста Васильків останніх років сприяли сталому розвитку споживчого ринку, спрямованого на поліпшення забезпечення їх якісними товарами та послугами. За сприянням міської влади відбулося розширення торговельної мережі: було відкрито 66 закладів загальною торговельною площею понад 1900 кв. м., серед них: аптечний заклад «Аптека низьких цін», готельно-ресторанний комплекс «Авалон», міні-маркет «Катрін», 36 закладів непродовольчої торгівлі, 27 продовольчих магазинів, один фітнес центр – «FIT Curves», два заклади побутового обслуговування, тощо. Розширення закладів сприяло створенню понад 120 робочих місць. За останній рік репрофільювання виду діяльності здійснено в 42 торговельних закладах, в той же час 20 торговельних підприємств припинили свою діяльність. Здійснюється реконструкція ринку ДП «Центральний ринок «Васильок», проводяться ярмаркові заходи за участю товаровиробників міста, району та інших регіонів Київської області [3, 4].

В місті не існує дефіциту товарів будь-якої групи, мешканці міста мають можливість придбати товари на території міста Василькова. Ринок насичений товарами широкого вжитку та тривалого використання. Новітня послуга – замовлення товарів по Інтернету, як в місті, так і з різних регіонів країни, які в найкоротший термін будуть доставлені завдяки функціонуванню в місті 2-х відділень «Нової пошти». Характерною ознакою є відкриття приватними підприємцями спеціалізованих закладів торгівлі по продажу однотипних товарів.

Освітня галузь відіграє важливу роль у містообслуговуванні. У місті функціонує 11 дошкільних закладів та навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I-III ступенів – дитячий садок» № 4; дев'ять дошкільних закладів – загального розвитку, три дошкільні заклади (Васильківські ДНЗ № 1, ДНЗ № 3, ДНЗ № 12) – комбінованого типу, в яких працюють санаторні групи для дітей з латентною туберкульозною інфекцією [6]. Дошкільні заклади дітьми укомплектовані повністю. Станом на кінець 2014 року в них виховуються та навчаються 1635 дошкільнят віком від 2 до 6 років. З метою більшого охоплення дітей дошкільною освітою при Васильківському центрі дитячої та юнацької творчості функціонує школа-студія «Малюк» для дітей дошкільного віку, в якій навчаються 80 дошкільнят віком від 4 до 6 років. Загальне охоплення дітей організованими формами дошкільної освіти становить 65 відсотків, а дітей старшого дошкільного віку – 98 відсотків.

Суспільно-географічні дослідження

В системі загальної середньої освіти в місті функціонує 7 загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів, один навчально-виховний комплекс загальноосвітня школа I-III ступенів – дитячий садок» та вечірня (змінна) школа [6]. Вагомим є те, що в місті функціонує Васильківський коледж НАУ, підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Він є державним вищим закладом освіти I рівня акредитації. Випускники коледжу, які успішно закінчили навчання за програмою підготовки молодших спеціалістів і пройшли державну атестацію, отримують диплом державного зразка, та мають можливість продовжити навчання на старших курсах Національного авіаційного університету та інших вишів України і здобути повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Випускники коледжу працюють на багатьох державних підприємствах України, серед яких державне підприємство завод «410», завод імені Антонова, соціальних службах, які сьогодні є візитною карткою ВК НАУ у всіх регіонах України. Васильківський коледж НАУ проводить підготовку молодших спеціалістів за такими основними напрямками: Авіаційна та ракетно-космічна техніка; автоматика та управління; інформатика та обчислювальна техніка; радіотехніка, радіоелектронні апарати та зв'язок.

У забезпеченні містообслуговуючих функцій важливу роль відіграє культурна сфера. Васильків занесено до списку історичних міст України, у якому на обліку перебуває 33 пам'ятки, з них археології – 2, архітектури – 4, мистецтва – 1, історії – 26 [6]. Пам'ятки архітектури культового призначення передані церквам і в даний час ведуться роботи по благоустрою прилеглих територій. Чимало архітектурних та історичних пам'яток потребує коштів на реставрацію та ремонт, серед них: Адмінбудинок 1817 року, дерев'яна споруда церкви Різдва Богородиці 1859 року, Собор Антонія і Феодосія 1758 року, Миколаївська церква 1972 року, колишня синагога, а зараз будівля школи № 2, Городище X-XIII ст. на сучасному етапі проведено необхідні дії щодо охорони культурної спадщини, музейної і бібліотечної роботи, розроблено особливий екскурсійний маршрут «Історичний Васильків».

Висновки. Виявлено, що кінець XX століття та початок XXI століття відзначився в місті Васильків та Київській області процесом економічних перебудов які були спрямовані на забезпечення сталого економічного зростання та побудови відкритої і конкурентної економіки. Однак, реалізація цих ідей супроводжувалась значними економічними та соціальними втратами: зростання зовнішньої заборгованості, безробіття, бідність, нерівномірний розподіл

Суспільно-географічні дослідження

доходів, соціальне розшарування, соціальна трудова нестабільність тощо. Такі невтішні процеси супроводжували розвиток більшості малих міст не лише Київщини, а й України в цілому.

Встановлено, що господарський комплекс міста Васильків виступає функціонально і територіально цілісним утворенням з певним набором суспільних функцій, головними з яких є забезпечення матеріальних та духовних потреб населення. Територіальна організація господарського комплексу представлена розміщенням просторових елементів первинної, вторинної та третинної сфери, що взаємодіють між собою. Повноцінний функціональний розвиток забезпечується за умов ефективної реалізації містоутворюючих та містообслуговуючих функцій, що характеризуються взаємозв'язком та взаємообумовленістю і прагнуть якісних змін в контексті соціально-економічного розвитку регіону Київщини. Характер проблем у розвитку м. Василькова є типовим для більшості малих міст регіону з урахуванням зв'язків зі столицею.

Промислові підприємства міста здійснюють виробництва різноманітної продукції легкої, хімічної, металопереробної, харчової та переробної галузей тощо. Станом на кінець 2014 року основне коло промислових підприємств м. Василькова налічує 22 підприємства, що визначають індустріальне обличчя міста.

В 2014 році відбулося суттєве розширення торговельної мережі: було відкрито 66 закладів загальною торговельною площею понад 1900 кв. м. В місті не існує дефіциту товарів будь-якої групи, мешканці міста мають можливість придбати товари на території міста Василькова, а ринок насичений різноманітними товарами широкого вжитку та тривалого використання. За даними Васильківської ОДГП на території міста здійснюють діяльність 2 підприємства з іноземним капіталом: ТОВ «Акведук» (роздрібна торгівля залізними виробами, фарбами та склом, країна іноземного засновника – Фінляндія) та ТОВ «Арсенал» (виробництво метало черепиці, оптова торгівля, країна іноземного засновника – Кіпр). Обсяг прямих іноземних інвестицій привнесених в м. Васильків з початку інвестування, на кінець 2014 р. склав 2 076,1 тис. дол. США, це лише 0,1% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Київську область та на 21,9% менше обсягу прямих інвестицій на початок 2014 р. За даними головного управління статистики у Київській області обсяг капітальних інвестицій міста Васильків за 2014 рік становить 106,0%

Суспільно-географічні дослідження

щодо минулого року отже, інвестиційний процес має шанс до розвитку, проте, потребує посилення.

У забезпеченні містообслуговуючих функцій важливу роль відіграє культурна сфера. Васильків занесено до списку історичних міст України, у якому на обліку перебуває 33 пам'ятки, з них археології – 2, архітектури – 4, мистецтва – 1, історії – 26. Пам'ятки архітектури культового призначення передані церквам і в даний час ведуться роботи по благоустрою прилеглих територій.

У місті Васильків велика увага приділяється охороні навколишнього середовища. З метою покращення санітарно-епідеміологічного стану, який погіршено внаслідок підтоплення багатьох вулиць міста під час паводків та повеней розроблено інвестиційний проект «Заходи щодо відновлення підтримання сприятливого гідрологічного режиму р. Стугна з метою захисту від підтоплення в межах міста Васильків». Реалізація I черги проекту передбачає захист від підтоплення вулиці міста прилеглі до русла р. Стугна. В стадії розробки II черга проекту. Реалізація вищезазначених проектів передбачає захист житлового сектору міста від підтоплень, покращення санітарно-епідеміологічного стану міста в районі р. Стугна, відповідність рекреаційних умов територій санітарним вимогам та сприятиме зняттю соціальної напруженості в місті.

Серед проблемних питань залишається є відсутність затвердженого нового Генерального плану міста, комплексних схем розміщення тимчасових споруд, благоустрою міста, місць для паркування, детальних планів територій. Значна частина проблем в місті має покладатися не лише на місцеву владу у її застарілому форматі, а в першу чергу – на місцеві громади, активний громадський сектор, громадянське суспільство. Проблеми міста мають вирішуватись в контексті реалізації положень сталого соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної реформи на які вже є суспільний запит в регіону та державі в цілому.

Використана література:

1. Гладкий О.В., Іщук С.І. Географія міст. Геоурбаністика: підручник / Гладкий О.В., Іщук С.І.; Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. – С.263
2. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку. Монографія. – Житомир: „Полісся”. – 2007. – 108 с.

Суспільно-географічні дослідження

3. Статистичний щорічник Київської області за 2013 р. / За редакцією П.Ф. Зацаринського. – Миколаїв: Головне управління статистики у Київській області, 2014. – 483 с.
4. Статистичний щорічник Київської області за 2010 рік / Головне управління статистики у Київській області; За ред. П.Ф. Зацаринського. – 2011. – 623 с.
5. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методика: Навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632.
6. Васильківська міська рада – <http://vasylkivrada.gov.ua/>
7. Сайт відділу статистики в Київській області - <http://kievobl.ukrstat.gov.ua/content/>

Гринюк Т.А., Борканин Л.П.

Национальный педагогический университет имени Михаила Драгоманова

СОВРЕМЕННОЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ Г. ВАСИЛЬКОВ В ТЕРРИТОРИАЛЬНОМ РАЗДЕЛЕНИИ ТРУДА КИЕВЩИНЫ

В статье предпринята попытка исследовать предпосылки и современное функциональное развитие малого города в территориальном разделении труда региона Киевщины. Сосредоточено внимание на градообразующих и градообслуживающих функциях хозяйства, определены слабые места в экономике города и указано на приоритеты в дальнейшем развитии г. Васильков.

Ключевые слова: город, малый город, предприятие, регион, инвестиции, хозяйственные функции города, социально-экономические проблемы города.

Grinyuk T., Borkanin L.P.

National Pedagogical Dragomanov University

THE MODERN FUNCTIONAL DEVELOPMENT IN VASYLKIV TOWN IN TERRITORIAL DIVISION OF LABOR OF THE KIEV REGION

The article made an attempt to explore conditions modern and functional development on the small city in the territory specialization of the Kiev region. An interest is focused on the functions of management of town-planning and urban services. The identified weaknesses in the economy of the city and pointed out the priorities for the future development in Vasylkiv city.

Keywords: city, small town, company, region, investment, economic functions of the city, the socio-economic problems of the city.